

1. Kestävän kehityksen määritelmä

Kestävä kehitys on kehitystä, joka tyydyttää nykyhetken tarpeet viemättä tulevilta sukupolvilta mahdollisuutta tyydyttää omat tarpeensa.

2. Haasteita kestäväälle kehitykselle Suomessa

Kansallisen kestäväen kehityksen strategian haasteet:

- Kansanterveys: tupakka, päihteet, ylipaino, mielenterveysongelmat, ikääntyminen
- Kulutuksen ja tuotannon aiheuttama ympäristökuormitus
- Työttömyys
- Väestön ikääntyminen
- Teollisuuden työpaikkojen siirtyminen matalan palkkatason maihin
- Maailmanlaajuisten ongelmien ja alueellisten konfliktien vaikutukset Suomen turvallisuuteen

3. Raha

”Vasta kun viimeinen puu on kuollut, ja viimeinen joki on saastutettu ja viimeinen kala pyydystetty, ymmärrämme, ettemme voi syödä rahaa.”

(Intiaanipäällikkö Seattle)

4. Ekologinen jalanjälki

Ekologinen jalanjälki osoittaa, että jos kaikki maapallon asukkaat kuluttaisivat yhtä paljon luonnonvaroja kuin suomalaiset, tarvittaisiin kolme ja puoli planeettaa. Yhdysvaltalaisten kulutuksella tarvittaisiin 4,5 planeettaa.

5. Kestävyyden kolme näkökulmaa

Kestävä kehitys edellyttää

- taloudellisen,
- sosiaalisen ja kulttuurisen sekä
- ekologisen kestävyiden huomioon ottamista.

6. Välinpitämättömyys

3,8 % Suomessa kulutetusta sähköstä oli ympäristömerkittyä vuonna 2009.

7. Uskomuksia

”Jätteiden lajittelu ja biojätteiden keräily on turhaa touhua... Kaatopaikoilla nämä lajitellut jätteet kerätään taas samaan kasaan, koska ei ole tiloja kaiken lajitellun jätteen varastointiin.”

8. Asenteet

- Puolet suomalaisista sanoo olevansa valmiita tinkimään omasta elintasostaan saaste- ja ympäristöongelmien vuoksi.
- Kolmasosa suomalaisista on sitä mieltä, että luonnonsuojelun nimissä taloudellista ja teollista toimintaa rajoitetaan liian paljon.

9. Ehkä se menee pois

”En kiinnitä huomiota siihen, mitä mediassa puhutaan ilmastonmuutoksesta. Se on liian pelottavaa ja ylivoimaista. Jotkut tiedemiehet sanovat, että se on osa luonnon kiertokulkua eikä johdu ihmistoiminnasta muutoinkaan.”

10. Meidän vastuumme

”Meillä nyt elossa olevilla ei ole oikeutta pilata planeettaamme tulevilta sukupolvilta eikä meillä ole oikeutta lopettaa muiden lajien olemassa oloa.”

11. Suhtautuminen liikenteeseen

- Suomessa työmatkakilometreistä 79 % tehdään henkilöautolla ja vain 12 % joukkoliikennevälineillä
- Yli puolet kaupunkiseudulla asuvista ei näe periaatteellista estettä tai ongelmaa joukkoliikenteen käytölle. Kuitenkin vain joka viides käyttää joukkoliikennettä säännöllisesti.
- Linja-autovuorojen arvioidaan vähenevän 500 – 1500 kpl vuosittain mm. julkisen taloudellisen tuen puutteen vuoksi.

12. Epäterveellisen ravinnon vaikutus

Epäterveellisesti ravitut lapset käyttäytyvät 50 % todennäköisemmin epäsosiaalisesti 17 vuoden iässä kuin terveellisesti ravitut. Tämä saattaa selittyä sillä, että heikko ravitseminen johtaa matalampaan älykkyysosamäärään.

13. Ylipainon hinta

”Suomessa ylipaino aiheuttaa vuosittain arviolta 300 miljoonan euron ylimääräiset kustannukset. Ne syntyvät lisääntyvään diabetekseen, korkeaan verenpaineeseen, sydän ja verisuonitauteihin sekä tuki- ja liikuntaelinsairauksiin liittyvistä sairaala- ja lääkeshoidoista.”

14. Valmisruoka

Erään suomalaistutkimuksen vastaajista 63 % oli sitä mieltä, että valmisruokien käyttö ei tee hyvää terveydelle. Jokainen suomalainen syö keskimäärin 12 – 15 kg valmisruokaa vuodessa.

15. Noidankehä

Kun ihmiset alkavat käydä uudessa automarketissa, lähikaupat heikkenevät ja sulkevat ovensa, mikä pakottaa kaikki tekemään ostoksensa automarketissa. Näin luodaan noidankehä, jota kukaan ei halunnut.

16. Jätteen hinta

Erään tutkimuksen mukaan reilu 1 € jokaista supermarketissa kulutettua 8,50 € kohden menee pakkauksiin. Sitten maksamme uudestaan pakkausten hävittämisestä.

17. Ruokajäte

Jokainen suomalainen heittää pois syötäväksi kelpavaa ruokaa keskimäärin 23 kg vuodessa. Tämän lisäksi kaupat heittävät vuosittain pois 12 – 14 kg ruokajätettä jokaista suomalaista kohden.

18. Yhdyskuntajätteet Suomessa

Yhdyskuntajätteen määrä henkeä kohti nousi 460 kg:sta (v. 2005) 478 kg:aan (v. 2008).

19. Tieliikenne Suomessa

Suomessa henkilöautolla tehtyjen matkojen määrä teillä kasvoi 28 % vuosien 1989 ja 2009 välillä.

Samalla aikavälillä linja-automatkat vähenivät 12 %.

Tämä vaikuttaa ilmanlaatuun, meluun, ruuhkiin ja liikenteen hiilidioksidipäästöihin.

20. Ruokakilometrit

Parhaina satovuosina puolukoita, mustikoita ja suomuuraimia poimitaan noin 40 miljoonaa kiloa, mikä tarkoittaa vain 5 % sadosta. Suomeen tuodaan vuosittain moninkertainen määrä hedelmiä ja marjoja ulkomailta, pelkästään banaaneja noin 55 miljoonaa kiloa.

21. Etäisyydet

Suomalainen liikkuu eri liikennevälineillä keskimäärin 48,3 km vuorokaudessa.

22. Ilmasto lämpenee

2000 – 2009 oli Suomessa lämpimin koskaan tilastoitu vuosikymmen. Luotettavia tilastoja on maassamme kerätty 1840-luvulta saakka. Suomessa keskilämpötila nousee 3 – 4 astetta vuosisadassa.

23. Sähkösaunat

”Sähkösaunan lämmittäminen kuluttaa runsaasti energiaa. Jos kaikki Suomen sähkökiukaat kytkettäisiin päälle yhtä aikaa, ei Olkiluodon ja Loviisan ydinvoimaloiden kapasiteetti riittäisi tarvittavan tehon tuottamiseen.”

24. Hallinnollisia haasteita

Miten nämä näkyvät käytännössä? Kansallinen kestävä kehityksen strategia, EU:n kestävä kehityksen strategia, Valtioneuvoston periaatepäätös kestävä kehityksen edistämisestä, Pohjolan kestävä kehityksen strategia, Arktisen neuvoston kestävä kehityksen toimintaohjelma, YK:n Agenda 21, Johannesburgin toimintasuunnitelma kestävä kehityksen edistämiseksi ja vuosituhattavoitteet.

25. Paikallisten palvelujen väheneminen

Vuosien 1996 ja 2007 välillä Suomi menetti

- 56 % kyläkaupoista,
- 51 % alle 50 oppilaan kouluista ja
- 30 % postin myymälöistä ja myyntipisteistä.

26. Luomuviljely

Vuonna 2007 Suomen peltoalasta 6,5 % viljeltiin luonnonmukaisesti. Virossa luomualan osuus oli 8,7 % ja Ruotsissa 9,9 %.

Luomuviljelyn peltoalan määrä kasvoi 2005 – 2008 Suomessa 1,9 %, Virossa 46,2 % ja Ruotsissa 51 %.

27. Maatiaislajit

Suomalaisista alkuperäisistä kotieläinroduista

- maatiaissika on kuollut sukupuuttoon;
- lapinlehmä, kyyttö, kainuunharmaa lammas, ahvenanmaan lammas ja kaikki maatiaiskanakannat ovat uhanalaisia;
- taantuneita ovat länsisuomenkarja, suomen lammas, suomenvuohi ja suomenhevonen.

Yhdenkään alkuperäisrotumme kanta ei ole vahva.

28. Kemikaaleja puuvillalle

Puuvillan kasvatuksen osuus maailman
tuholaismyrkyistä: 25 %

Yhden puuvilla-t-paidan tekoon tarvittu
kemikaalimäärä: 110 g

29. Joulun ympäristövaikutus

Britit heittävät joka joulu pois lahjapaperia määrän, joka riittäisi paketoimaan 350 000 Lontoon bussia.

30. Kalatalous

Suomalaiset syövät keskimäärin 16 kg kalaa vuodessa. Siitä vain 7 % on kotimaisten ammattikalastajien pyytämää vapaana kasvanutta kalaa. Loppuosuus on Suomessa kasvatettua lohta tai muualta maailmasta kuljetettua kalaa.

31. Sukupuutto

”Sukupuutto on vaikea käsite ymmärtää. Se on absoluuttinen ja lopullinen tapahtuma, johon ei ole parannuskeinoa maan päällä eikä taivaassa. Laji, joka on kuollut sukupuuttoon, on mennyt ikuisiksi ajoiksi.” (*Thomas Berry, teologi*)

32. Tshernobyl

EU:n komission suosituksen mukaan myytävien luonnontuotteiden cesium-pitoisuudet eivät saa ylittää 600 Bq/kg (becquereliä kilossa). Vielä yli 20 vuotta ydinonnettomuuden jälkeen Suomessa suurimman laskeuman alueilla suositeltu säteilyarvo saattaa olla esimerkiksi suppilovahverolla 4,5-kertainen ja haaparuskulla 9-kertainen.

33. Yhteisöllisyys edistää terveyttä

Yhteishenki, talkootyöt ja kulttuuriharrastukset lisäävät elinvuosia ja elämänlaatua.

34. Mitä tuottajalle jää käteen?

Kaupasta ostetun broilerin rintafileen hinnasta 10 %, kevytmaidon hinnasta 33 % ja reikäleivän hinnasta vain reilu 3 % päätyy tuottajalle. Reilu kymmenesosa hinnasta on arvonlisäveroa. Loput ruuan hinnasta jää väliportaisiin teollisuudelle ja kaupalle.

35. Reilu kauppa

Reilu kauppa varmistaa, että tuottajat saavat takuuhinnan, joka kattaa kestävän tuotannon kustannukset. Kun markkinahinta on takuuhintaa korkeampi, maksetaan markkinahinta. Tähän hintaan sisältyy lisämaksu, joka sijoitetaan sosiaalisiin, ekologisiin ja taloudellisiin kehittämisprojekteihin, joista tuottajat itse päättävät.

36. Kasvihuonekaasupäästöjen sitominen

Luomutila tuottaa vain kolmanneksen tavanomaisen maatalan kasvihuonekaasupäästöistä.

37. Vapaaehtoistyö

Joka kolmas suomalainen tekee vapaaehtoistyötä, keskimäärin 13 tuntia kuukaudessa. 50 – 64-vuotiaat käyttävät eniten aikaansa vapaaehtoistoimintaan. Vapaaehtoisvoimin tehdyn työn arvo minimipalkalla laskettuna on 2,5 miljardia euroa vuodessa. Määrä vastaa 4,8 % Suomen valtion budjetista.

38. Kultapapu

Kahvi on maailmankaupassa arvolla mitattuna öljyn jälkeen vaihdetuin raaka-aine ja kehitysmaiden tärkein vientituote. Maailmanlaajuinen kahviteollisuus tekee vuosittain arviolta 60 miljardia dollaria voittoa. Alle 10 % tuosta summasta päättyy kahvintuottajamaihin.

39. Lähidemokratia

Luottavaisimmin kunnan päätöksentekoon suhtautaan alle 2.000 asukkaan kunnissa ja vähiten luottavaisesti yli 100.000 asukkaan kaupungeissa.

Maaseutumaisissa kunnissa luottamus on suurempaa kuin kaupunkimaisissa ja taajaan asutuissa kunnissa.

40. Palveluiden koettu tärkeys

Suomalaisten mielestä tärkeimmät palvelut liittyvät terveyteen ja koulutukseen – tärkeitä ovat erityisesti terveyskeskuslääkäripalvelut ja peruskoulut.

41. Palvelutoiveet

Kuntalaiset haluavat vaikuttaa palveluihin ja pitävät tärkeänä valinnanvapautta eri palveluntuottajien välillä.

42. Kansalaisvaikuttaminen

Vaikuttavimpia yhdistysohallistumisen muotoja ovat osallistuminen vanhempainyhdistykseen, poliittiseen järjestöön/puolueeseen ja kylä-/kaupunginosa-yhdistykseen.

43. Identiteetti

Asukas samaistuu kotikuntaansa sitä enemmän

- mitä paremmin arvioi kykenevänsä hoitamaan asioita kunnan kanssa
- mitä parempana pitää kunnan talouden hoitoa
- mitä enemmän luottaa kuntansa päätöksentekoon
- mitä tyytyväisempi on kunnallisiin palveluihin.

44. Nuorten osallistuminen

Nuoret osallistuvat vilkkaasti vain urheiluseurojen ja erilaisten nuorisojärjestöjen toimintaan. Toisen tyyppisten yhdistysten toiminnassa nuoret ovat mukana vähemmän kuin muut.

45. Yhdistysaktiivisuus

Yhdistykseen kuulumattomien määrä on 1970-luvulta lähtien vähentynyt arviolta vajaasta 40 %:sta jopa alle 20 %:iin.

46. Perheen kasvatusvastuu

Yhteiskunnallinen turvattomuus ja yleinen pahoinvointi lisääntyvät, kun perheiden rooli kasvatusvastuunkantajina hämärtyy.

47. Hyvinvoinnin alueelliset erot

Psyykkiset ja sosiaaliset ongelmat ovat yleisempiä suurissa kaupungeissa, toimeentulo-ongelmat yleisempiä harvaanasutulla maaseudulla.

48. Maaseutukulttuuri

Nykyisyyden maaseutu elää varsin pitkälle ”kaupunkimaisessa” yhtenäiskulttuurissa vailla rasitteita menneisyydestä. Ajatus ideaalista ja juurevasta maaseudun kantaväestöstä voitaneen vähitellen siirtää kansatieteen arkistoihin.

49. Lasten yksinolo

Suomalaisten tutkimusten mukaan peruskoululaisten vanhemmat käyttävät 4 min aikaa päivässä lastensa kanssa.

50. Terveys

20 minuutin kävely polttaa 80 kaloria ja 20 minuutin pyöräily 150 kaloria. Suomalaisista työkäisistä miehistä 58 % ja naisista 42 % on ylipainoisia tai liikalihavia. Vain 8 % 6 – 13-vuotiaiden suomalaislasten päivittäin liikkumista kilometreistä kävellään tai pyöräillään.

Kestävä
KYLÄ

SATTUMA

Kestävä
KYLÄ

SATTUMA